

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-348-4-26>

**COMPARISON OF GENDER PECULIARITIES OF EMOTIVITY
REALISATION IN ENGLISH LITERARY WORKS
OF THE XIX AND XXI C.**

**ПОРІВНЯННЯ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РЕАЛІЗАЦІЇ
ЕМОТИВНОСТІ В АНГЛІЙСЬКИХ ХУДОЖНІХ ТВОРАХ
XIX ТА XXI СТ.**

Tsyntar N. V.

*Doctor of Philosophy in Philology,
Assistant Professor at the Department of
Foreign Languages for Natural Sciences
Chernivtsi National University after Yuriy
Fedkovych
Chernivtsi, Ukraine*

Цинтар Н. В.

*доктор філософії з філології,
асистент кафедри іноземних мов для
природничих факультетів
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

Емоції різних часів мають багато специфічного, передовсім деякі емоції було «втрачено», себто їх більше не існує. Об'єкти емоцій з плином часу теж змінюються [4, с. 163]. До прикладу, якщо в XIX столітті приступ гніву під час подружнього конфлікту був соціально прийнятним лише для чоловіків, то зараз ситуація змінилася. Втім, відчуття гніву під час подружнього конфлікту, й внутрішнє зіткнення між емоціями вело до відчуття провини, про що свідчать сповіді в особистих щоденниках. Результат аналізу досліджуваних творів XIX ст. показав, що взагалі мовою літературних художніх творів піднесена, з великою кількістю ввічливих форм в діалогах (*I pledge; I'll swear it on the Bible*). Прослідковується стриманість в прояві емоцій, толерантність та терпіння до співрозмовників. Для суспільства XIX ст. важливе значення мало виховання та етикет поведінки, відтак часте вживання модальних конструкцій, що виражають ввічливе прохання (*may, might; could it be possible; would you be so kind*). Думка співрозмовника важлива, відсутня категоричність в розмові (*perhaps; by the way*). Однак, прослідковується в творах АЧ авторитарність, про що свідчать часті вживання заперечних та питально-заперечних речень у маскулінно маркованих репліках. Результат аналізу показав, що твори АЖ XIX ст. спрямовані здебільшого викликати співчуття та співпереживання художнім персонажам – часто в деталях зображено страждання, горе (*lost her mother; the earth went away under her feet, she lost control of her feelings*). Однак, жіноча ніжність і доброта прослідковується в звертанні до оточуючих (*my dear, poor, my girl* тощо). Бачимо, що гендерну різницю синтаксису художніх творів

XIX ст. – речення в творах АЖ переважно повні, складні, часто питальні типу *tag-question*, щоб отримати позитивну відповідь.

Емотиви як сигнали емотивного тексту, тобто емотиви-стимули та емотиви-реакції, в творах АЖ XIX ст. утворюють здебільшого модель, коли висловлювання-стимул є позитивним й у відповідь очікується висловлювання-реакція теж позитивна: $C_e \rightarrow P^+$. Але для творів АЧ XIX ст. притаманна інша модель емотивних сигналів: $C_e \rightarrow P^+/P^-$, тобто не завжди важливо для АЧ отримати позитивну реакцію на своє висловлювання. Маскулінно маркована мова досліджуваних творів містить велику кількість наказів, зокрема заперечних імперативних форм в суперечках. Репліки АЧ короткі, часто еліптичні з великою кількістю заперечень та категоричною відповіддю без подальшого пояснення 'No!'; звертання здебільшого по імені без пестливих форм. Чоловіки XIX ст. більше переймалися соціальними проблемами, водночас місце жінки було в сім'ї, про що свідчать основні емотеми (АЧ – *соціальна нерівність*; АЖ – *сім'я*). Природна прямолінійність чоловіків знайшла своє підтвердження в співзвучності емотивного фону з емотивною тональністю творів, в той час, як подекуди двозначність думок жіночої половини проявляється в дисонансі між емотивним фоном та емотивною тональністю творів АЖ XIX ст.

Улюбленим героєм романтиків був одинак, людина пристрасна і недосконала, яка діє в надзвичайних обставинах, змінює себе та життя навколо, і навіть свою загибель перетворює на перемогу незламного духу. Церква починає втрачати свої позиції в суспільстві, формується чисто світська культура 19 століття. Романтизм стверджує культ природи, почуттів і природного в людині. В романтичному світогляді індивід не розчиняється в загальній волі, але реалізує свою особу в загальному дусі, в який він робить свій вклад і який відображається в ньому самому [5, с. 228].

Постмодерністські твори вимагають від читача певних перцептивних зусиль, адже текстуальна гра та фривольність викладу думки приводять до широкого спектру рівноцінних рішень та варіантів інтерпретації емотивного фону та емотивної тональності. Д. Затонський стверджує, що культура сьогодення – це домінанта «культури... кризової, поваленої, можливо, навіть кинуті...» [3, с. 351].

Проаналізувавши художні твори АЧ та АЖ ХХІ ст., ми цілком розділяємо думку українського письменника Юрія Андруховича, яскравого представника постмодернізму, що і «агностична... американська... безплідна... вторинна... елітарна... інтертекстуальна... комбінаторно-компліативна... нудна... маргінальна... палімпсестична... ремінісцентна... ялова...» – іронічно визначені негативні риси постмодернізму від А до Я. [1, с. 20]. Бачимо кардинально інакше

переживання, прояв та вербальне вираження емоцій. Відчувається егоцентризм емоційного переживання художніх персонажів чи ліричного героя як в творах АЧ ХХІ ст., так і в творах АЖ ХХІ ст.. Фокусування на негативному настільки інтенсивне, що основна емотема *кохання* досліджуваних творів реалізується, як суцільна проблема і переважно в негативних ЕМК. Жіночність, терпимість, ніжність не актуальні для творів АЖ ХХІ ст.. Натомість прийшли вольові жінки, які намагаються бути на рівні у всіх сферах життя з чоловіками. Бачимо, що мова досліджуваних творів ХХІ ст. є прямим віддзеркаленням моральних та культурних цінностей сучасного суспільства. Морально-етична сторона викладу сюжету нівелюється як в творах АЧ, так і в творах АЖ ХХІ ст. – ніхто нікого не терпить, кожен говорить все, що спаде на думку, стилістично-занижена лексика є нормою вираження негативних емоцій. Синтаксис творів АЖ ХХІ ст. у порівнянні з творами АЖ ХІХ ст., зазнав змін, навіть частково асимілювався з синтаксисом творів АЧ: речення прості, еліптичні, збільшилася кількість заперечених форм. Однак, відтворюючи емоційний стан, так само, як і в творах ХІХ ст., стилістичні засоби більш властиві АЖ ХХІ ст., а синтаксичні – АЧ ХХІ ст.. Змінився час – змінилися цінності. Твори пронизані незадоволенням існуючих обставин та внутрішнім бунтом, який і знаходить своє вираження у прямилоїному відтворенні емоцій. Бачимо, що в творах АЧ та АЖ ХХІ ст. домінують висловлювання-стимули, на які у відповідь очікується висловлювання-реакції негативна: $S_e \rightarrow P$, що ще раз підтверджує концептуальну егоцентричність емотивності творів ХХІ ст.. Знаходимо підтвердження того, що АЧ ХХІ ст. більш властиво внутрішньо переживати емоції, – домінування об'єктивного типу реалізації емотивного фону та тональності, водночас творах АЖ ХХІ ст. притаманний егоцентричний тип. Традиційна думка про те, що жінкам більш властиві вербальні засоби вираження емоційного стану, знайшла підтвердження в нашому дослідженні творів як ХІХ, так і ХХІ ст..

Знання про гендерні закономірності реалізації емотивності художнього твору необхідні для глибшого осмислення та інтерпретації художньо-ідейного задуму твору.

Література:

1. Андрухович Ю. І. Виразно конфуціанський тип: інтерв'ю з українським письменником Ю. Андруховичем / Ю. Андрухович ; вела О. Маланій // *Книголюб*: інформаційний журнал. 2009. № 3. С. 18-21.
2. Банвіль Д. Інтерв'ю із Салманом Рушді. *Всесвіт*. 2004. Вип. 8. С. 147–150.
3. Затонський Д. В. Кінець ідеології, або Пора чистилища. *Питання літературознавства*, 2009. Вип. 78. С. 351.

4. Gohier B, Senior C, Brittain PJ, Lounes N, El-Hage W, Law V, et al. Gender differences in the sensitivity to negative stimuli: Cross-modal affective priming study. *Euro Psychiatrist*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2013. 264 p.

5. Newman M. L., Groom C. J., Handelman L. D. & Pennebaker J. W. Gender Differences in Language Use: An Analysis of 14,000 Text Samples, Discourse Processes, 45. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2008. P. 211–236.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-348-4-27>

NEOLOGISMS OF THE ENGLISH LANGUAGE IN THE SPHERE OF CULTURE

НЕОЛОГІЗМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СФЕРІ КУЛЬТУРИ

Chernichenko M. P.   **Черніченко М. П.**

*Master Student at the Faculty of Romano-
Germanic Philology
Odesa I. I. Mechnikov National University
Odesa, Ukraine*

*магістрантка факультету романо-
германської філології
Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

Kolegaeva I. M.   **Коллегаєва І. М.**

*Doctor of Philological Sciences, Professor,
Head of the Department of Lexicology and
Stylistics of the English Language
Odesa I. I. Mechnikov National University
Odesa, Ukraine*

*доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри лексикології і
стилістики англійської мови
Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

Англійська мова сягає своїм корінням на багато століть назад. Проїшовши неабиякий шлях розвитку через три періоди свого існування, від статусу діалекту до статусу лінгва франка, тобто мови міжнародного спілкування, отримавши безліч запозичень й перетерпівши чисельні зміни у фонетиці, граматиці, лексиці, ця мова продовжує жити й розвиватися. На відміну від фонетики і граматики, саме лексика є найточнішим прикладом дзеркала суспільства мовців, їхнього суспільного життя. Вона швидко реагує на різноманітні зміни в людському оточенні, не оминаючи жодної теми – чи то наукова революція, чи поява швидко розповсюдженої хвороби – все потрапляє до уваги лексики і знаходить в ній адекватне відображення.